

Phu Tu Tan Van

Báo ra hàng ngày

Chủ-như: M- NGUYỄN-DŨC-NHUẬN

HỘI PHÁP-VIỆT DUC-ANH Ở NGHỆ-AN VÀ HỘI DUC-ANH CỦA PHỤ-NỮ SAIGON

Hội Pháp-Việt Duc-Anh ở Nghệ-An đã thành lập rồi. Cái tên ấy trước kia chúng tôi có đăng trong mục thời sự tuần báo, và trong số thứ năm tôi đây cũng có một bài hát của Bốn-ba-hàng-tin ở ngoài gởi vào kỹ-thuật rất rõ ràng. Hôm nay chúng tôi đem việc ấy lược kê ra đây để so-sánh với Hội Duc-Anh của phu-nữ ta ở Saigon mà thôi.

Nguyên ở Nghệ-An (Vinh) từ sau khi có việc lòn-xòn và bị nạo-kém thì dở ra một số trác-con nghèo-dài và mồ-côi hay là vô-thuá-nhận rất nhiều. Ở ngoài đường phố người ta gặp lùn-lùn những đứa trai hoặc gái từ năm, bảy tuổi cho đến mười, mười hai tuổi, không nương-dưa vào đâu được rồi phải trở ra di hành khất. Ấy là ở thành-phố, còn nhà-quê lại có lẽ nhiều hơn.

Ở đó có ông Bác-si Lemoi là quan thầy thuốc dùng pháo-nhung-tuồng Vinh, ngài hay đi dạo, ngó thấy tình cảnh lùn-tré như thế thi động mồi lù-tam. Giả-di quan Công-sứ Vinh là ông Léon Kereze cũng là bác-thuợng quan hùu-tâm với dân-sự nữa. Hai ông bèn cùng nhau phát-khai ra việc tu-thiện này, không bao lâu thì Hội Duc-Anh được lập lên.

Nhơn lai có mấy bà nhà phu-nữ ở Nghệ cũng sẵn lòng giúp đỡ vào việc này nữa, cho nên công-cuộc mau thành.

Đại khai Hội Duc-Anh ở Nghệ, sự khởi xướng là do

cứu rước trẻ con vào rồi. Ngày mới có mấy mươi song người ta hứa chắc rằng sau này cái nhà ấy có thể dùng được một trám đứa trẻ lận.

Một trám đứa, hẳn là không hết số con nít bần-khổ ở Vinh đâu; nhưng được chừng nào, hay chừng này, còn mong ngày sau mở rộng thêm nữa.

Hội Duc-Anh ở Vinh lập xong rồi đó, còn ở Saigon ta tính sao?

Trước Hội-chợ phu-nữ, tiền trong quỹ Duc-Anh chỉ có trên ba trăm đồng. Với số tiền ấy, có mong làm gì đâu, nên mới mở cuộc Hội-chợ để lấy hué-líp giúp vào.

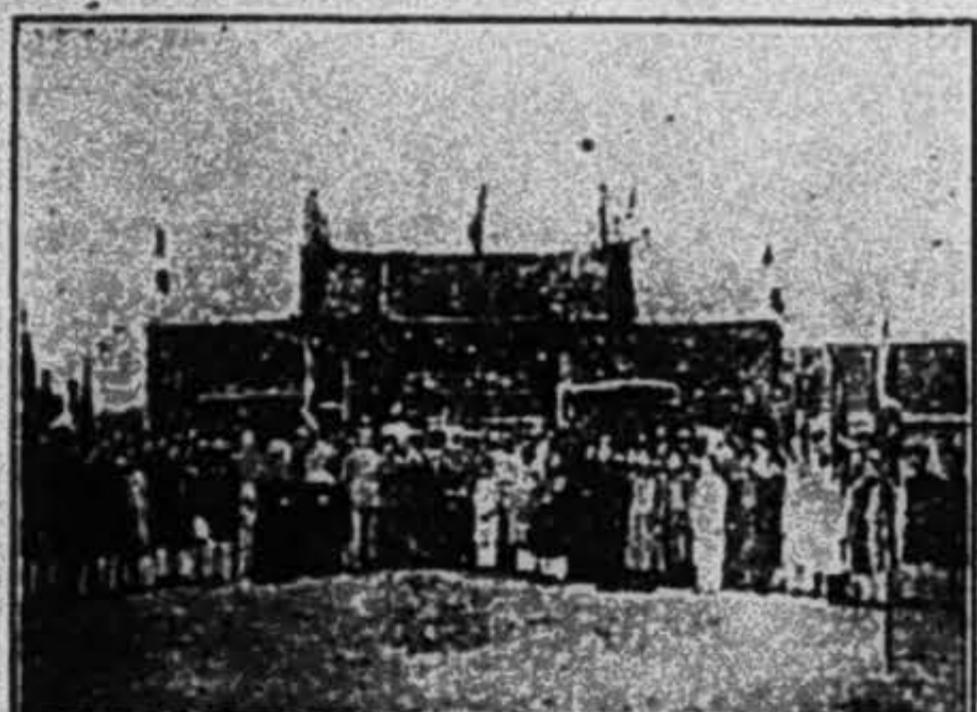
Nay thà hué-líp. Hội-chợ được trên bảy ngàn đồng, họp với số tiền ròng bờ chổ tám ngàn đồng, ấy là tiền vốn của Hội đó. Cố số tiền này thì bắt đầu làm việc được rồi.

Thế nhưng ta chưa thấy Hội Duc-Anh đã mờ cửa rước trẻ con vào, ta cũng chẳng lấy gì làm là. Phản thi Hội-chợ mới vừa xong, phản thi mấy người chủ-trương lại bị công-kích, phải lo dối-phó rồi làm gì mới làm được. Ấy cũng là đều dang tiếc.

Nhưng, dầu thế nào nữa, Hội Duc-Anh ở đây ta coi cũng không sán-suốt bằng ở Nghệ là vì có gì?

Có người nói việc gì hè có nhà-nước thay vào thi việc ấy mạnh và mau mắn, còn để người riêng chủ-trương thi thương lời thối.

Lời nói ấy không đúng tất

Quang-cảnh lúc quan Toàn-quyền đến viếng
Duc-anh-dường ở Nghệ-an

người Pháp rồi mới cđ-dòng đến người Nam. Hiện nay thi trong ban-trị sự có dù người hai nước; và bên các bà các cô Annam cũng có dù vào ban-trị sự nữa.

Tuy là việc của người riêng họp nhau làm, song bởi có quan Công-sứ, quan Tổng-dốc tư vào cho nên cũng thành ra hư việc nhà nước. Bã là việc nhà nước thi từ cách thành-lập cho đến cách hành-dòng chí cũng đều dẽ cả.

Sản có cái trai lính Lé-duong long hồi trước, nhà cửa tú-té, ta đó có ngần co nắp, người ta dùng lán cái nhà Duc-Anh. Giả-i tiễn hảng! Còn tiễn thi các quan, mỗi ông cũng vào một số khó trọng; còn bao nhiêu thi cử lấy nỗi bội-viên, mỗi người đều đóng tiền tháng.

Mới đây quan Toàn-quyền ở Bắc vào Nam, đi ngang qua đó, ngài có ghé vào làm lễ lạc-themb cho nhà Duc-Anh và trao cấp cho ba trăm đồng bạc.

Trước khi quan Toàn-quyền đến, nhà Duc-Anh ở đó đã mở

THẮT-TAY LỢI-HAI Gorgouloff tinh ám sát ba ông vua hai vị Tổng-thống

Có tin ở Luân-dôn (Anh) nói rằng mới rồi báo Daily Sketch có đăng một cái tin quan-hệ hết sức. Tin ấy nói quyết rằng kẻ ám sát ông Paul Doumer là Gorgouloff, là một dâng viên rất bi-mặt của đảng « Guépous » mấy năm sau đây đã có sang nước Anh đến 5 lần, và nó có

Hình Gorgouloff bị thiên họ đánh
sung mặt, sau khi nó bắn ngã

Tổng-thống Pháp

bản tình với một hội-kìn Cộng-sản ở Glasgow (Anh) để ám sát ba ông vua; hai ông Tổng-thống, một ông Kinh-lực (vice roi) và nhiều ông đại-thần khác, mà trong đó có

tỉnh-am-sát-nuôi-đứa Ann-nú.

Báo Daily Sketch lại còn nói thêm rằng việc Cộng-sản loạn khởi loạn ở phía Nam Thế-giới-mới vừa rồi, cũng chính là Gorgouloff chủ mưu và xúi-giục đó.

Thư-quan Khâm-sứ Châtel trả lời cho Hội-chợ

Sau khi Hội-chợ bế-mạc và lính toàn số sách xong rồi, ngày 25 Mai, hội có dem 910\$ đến nhà hàng để gởi ra cho quan Khâm-sứ Trung-ky, nhờ ngài phân phát lại cho anh em bị bão ở các tỉnh phía nam Trung-ky.

Sau khi gởi bạc rồi, hội có dâng một cái dây-thép cho quan Khâm-sứ Trung-ky hay việc hội đã gởi bạc đó để ngài nhận tánh cho sớm.

Sáng mai ngày thứ bảy mới rồi, hội có tiếp được bức thư của quan Khâm-sứ Châtel ở Huế gởi vào khen ngợi và cảm ơn hội cùng hết thảy đồng-bào trong Nam, đã có lòng tốt giúp cho dân bị bão số Iền xứng đáng ấy.

Bức thư của quan Khâm-sứ Châtel như vậy:

Huế, le 30 Mai 1932
Le Résident Supérieur en Annam

A Monsieur le Président de l'Exposition d'Arts Féminins à Saigon.

Monsieur,
J'ai l'honneur de vous accuser réception de votre télégramme du 25 Mai courant, par lequel vous avez bien voulu m'annoncer que vous m'aviez transférée par la Banque, une somme de neuf cent dix piastres (910\$), destinée aux sinistres du Sud-Annam.

Je vous prie d'accepter toutes mes félicitations et mes remerciements pour ce geste généreux, auquel j'ai été très sensible, et vous demanderai de bien vouloir être mon interprète auprès de tous ceux qui ont contribué à l'organisation de cette manifestation charitable.

Veuillez agréer, Monsieur, l'assurance de ma considération distinguée.

Signé : Yves Châtel

Chuyện ngày nay

Ra bảng cót

Thứ sáu rạng Ishi-tai-thoa-lai chở

Hàn, da năm mới có một khoa, mà

khoa nào trong mỗi kỳ thi cũng có

người ra bảng cót;

Ra bảng cót nghịch là bị rõ mà

lại có tên trên bảng. Ishi-mot ky!

Phản thi thi đua tài thi tên

trên bảng; còn rõ thi thất, tài bảng

dùng tên những người da-ly làm

gỗ và có phết giày ở ngoài,

vết tên dán lên.

Nhưng lại có một thứ bảng, bảng

cót, cái bảng nan-đóng nan-đóng, cũng viết tên dán lên như người dán vay, song

khác một lát là ai có tên trên bảng

cót này không phải dâu, mà là rõ.

Đó là những người viết quay chữ

hoặc phomat-truong-quai.

Hè vây, vui quyền không được châm, van hay

đầu bát-luân, quan-truong-en-viec

đánh rót rót dán tên trên bảng cót.

Cho nên trong khi có bảng, có kẻ

hở nhau : « Anh đua hay rõ ? » Kè

kia nếu không rõ ràng, mình đậu

hay mint rõ, mà loi dap rằng : « Tôi

ra bảng cót », tức là kí, úy bị viết

quay hoé bị phomat-truong qui ma rõ

rõ rõ.

Họ cũng vào hang rõ, nhưng

trong khi họ nói : « Tôi ra bảng cót » là

chỉ cho rằng mình tuy rõ còn

có danh dự hơn : « Tôi viết quay mà rõ chứ không phải tại văn dò mà rõ

rồi ».

Thì đó thi trong cuộc bút-chiến

mỗi rõ, ba bát bát-Công-luân, Trung-

thanh-đán-đáu ra bảng cót hét.

Hội-chợ phu-nữ chủ phomat-truong

đến ngày 14 tháng 6, và

đến ngày 15 tháng 6, và

đến ngày 16 tháng 6, và

đến ngày 17 tháng 6, và

đến ngày 18 tháng 6, và

đến ngày 19 tháng 6, và

đến ngày 20 tháng 6, và

đến ngày 21 tháng 6, và

đến ngày 22 tháng 6, và

đến ngày 23 tháng 6, và

đến ngày 24 tháng 6, và

đến ngày 25 tháng 6, và

đến ngày 26 tháng 6, và

đến ngày 27 tháng 6, và

đến ngày 28 tháng 6, và

đến ngày 29 tháng 6, và

đến ngày 30 tháng 6, và

đến ngày 31 tháng 6, và

đến ngày 1 tháng 7, và

đến ngày 2 tháng 7, và

đến ngày 3 tháng 7, và

đến ngày 4 tháng 7, và

đến ngày 5 tháng 7, và

đến ngày 6 tháng 7, và

đến ngày 7 tháng 7, và

đến ngày 8 tháng 7, và

đến ngày 9 tháng 7, và

đến ngày 10 tháng 7, và

đến ngày 11 tháng 7, và

đến ngày 12 tháng 7, và

đến ngày 13 tháng 7, và

đến ngày 14 tháng 7, và

đến ngày 15 tháng 7, và

đến ngày 16 tháng 7, và

đến ngày 17 tháng 7, và

đến ngày 18 tháng 7, và

đến ngày 19 tháng 7, và

đến ngày 20 tháng 7, và

đến ngày 21 tháng 7, và

đến ngày 22 tháng 7, và

đến ngày 23 tháng 7, và

đến ngày 24 tháng 7, và

đến ngày 25 tháng 7, và

đến ngày 26 tháng 7, và

đến ngày 27 tháng 7, và

đến ngày 28 tháng 7, và

đến ngày 29 tháng 7, và

đến ngày 30 tháng 7, và

đến ngày 31 tháng 7, và

đến ngày 1 tháng 8, và

đến ngày 2 tháng 8, và

đến ngày 3 tháng 8, và

đến ngày 4 tháng 8, và

đến ngày 5 tháng 8, và

đến ngày 6 tháng 8, và

đến ngày 7 tháng 8, và

đến ngày 8 tháng 8, và

Hội « Phản-dối súc-tý » bên Tàu

Ở xứ ta lâu nay cũng có nghe sự chủ nhà ngực dối tờ gai, như năm kia có cô chủ đồ đan trên đầu tờ gai mà đổi, lại có chủ khác thi nướng kèm sát mà kẹp tờ gai mình nữa.

Sự bao-ngực như vậy thật là nên phản-dối hết sức để cho nó tuyệt di trong xã-hội này mới phải.

Thế nhưng ta chia cho thứ tờ gai ở thuê mà thôi, chứ không có cái chế-dó « súc-tý » như bên Tàu. Vậy mà các bà chủ ở ta còn ngực-dối như thế mới là qua.

Chờ còn bên Tàu lại khác. Thứ đầu ở gai mà họ kêu bằng « tý » đó là cha mẹ nó bao cho chủ, sau khi chủ mua rồi, thì cái thân-mang của nó thuộc về chủ, chứ không được tự-do. Mua đưa « tý » từ hồi nhỏ về nuôi lớn lên, rồi ông chủ muốn lấy làm hầu cửa được, hay già bán cho ai cũng được, cha mẹ nó không được can-thiệp tới nữa. Như thế có khác gì « nô-le » (esclaves) đời xưa?

Gần đây phu-nữ bên Tàu rủ nhau lập hội « phản-dối súc-tý », đầu dầu cũng có ; mục đích của hội ấy là để trừ tuyệt sự nuôi đưa lý vay (súc nghịch là nuôi).

Vừa rồi ở Quảng-dong, hội ấy có đứng ra kiện một vụ súc-tý và ngực-dối.

Số là có một đứa gái 13 tuổi, tám năm về trước nhon cha mẹ nó ngực-dem bán cho một người đàn-bà tên là Phan-le-Yen để làm tý, giá là 93 đồng bạc.

Còn nhó đỡ hồn vẫn ở đến giờ bị ngực-dối nhiều phen. Lần mồi dày vì no lam lè 1 cái chén trà mà bị đánh hùm minh hầm mây. Lại chủ thương bài nó làm công-việc nặng mà không trả tiền thuế.

Hội « Phản-dối súc-tý » hay việc ấy, bèn dùng ra kiện người chủ ở tòa-án. Kết-quả bên bị cáo mắc phạt 50 đồng và con nhó 13 tuổi ấy được giải-phóng, và người ta đem gọi nó vào nhà mồ-côi để nuôi và dạy nó.

Coi vậy thì bên Tàu phu-nữ đã lập lên được nhiều hội và làm được nhiều việc có ích lâm.

50 sô giá 1\$00

Phu-nữ Tân-văn từ ngày ra đời đến nay đã hơn ba năm, nhưng số báo có mỗi kỳ dữ một ít dồn chưa rất nhiều. Tuy không được liên-số cung-nhau nhưng cũng có thể đọc các bài và iết lời được.

Bản báo đính bản 50 số giá 1\$00 tiền gửi về phần Bản báo chí. Trong 50 số đều khác nhau chứ không trùng. Chỉ một collection 50 số là 1\$00 ; qui vị muốn mua xin đến tại bảo quản còn ở xã thi-giai mandat theo thợ. Bản báo không gửi cách lanh hóa gián ngắn.

Ü xá mua bay là đến tại bảo quản cũng đồng giá 50 số là 1\$00.

Đường xe-lửa

Nam-vang Battambang sẽ khánh-thành cuối tháng này.

Hơn một năm nay, chính-phủ Cao-miên đặt đường hỏa-xa từ Đề-dò Nam-vang lên thành Battambang đường xa 300 cây số. Hôm nay công việc đã hoàn-thành đầu-dò rồi, chỉ còn chờ quan Toàn-quyền Pasquier lên Nam-vang là làm khánh-thành.

Có tin chắc chắn rằng ngày 29 và 30 tháng Juin này, quan Toàn-quyền sẽ lên Nam-vang với phong-cung vua Monwong và định-thanh đậm cũ-hàng cái lè cho xe thử nhất chạy trên đường sắt.

Tiến đây, bốn-ba đảng luôn cái-chiến-trinh cuộc lè-long trong bữa 28 và 29 Juin, cho đồng-bảo ta có ai muốn đi xem biết trước.

Ngày thứ ba 28 Juin, 3 giờ trưa chiều, khai-truong các cái ga ở mé sông và các cái xưởng ở Nam-vang. Khai-truong xong, sẽ có lễ rước Champagne (sâm-banh) và lai-cái với hai ông đại-biều nước Anh, về việc Genève và Lausanne. Tôi sẽ rân súc làm cho ý-kien của hai chính-phủ tương đương nhau.

ellày giờ các ông có thể nói trước rằng bên Anh và bên Puap hai đảng đều có ý thành-thật như nhau cả.

Còn về cuộc hành-trinh của tôi sang Genève, thời tôi định thứ hai 13 Juin tôi sẽ đi, song nếu ông Mac-Donald muốn cho tôi đi một chuyến xe với ông để bàn tiếp các vấn-dề thời tôi cũng phải huỷ lại mà chờ đợi, chờ y tôi muốn đi xe đêm cho khoẻ.

Hàng này phải đọc lồng-núi cho xe chung qua.

Xe lửa này-lắp ra đã chờ hứa ở các đồng Battambang xuống Nam-vang mà bắn ra, và chờ về Saigon xuất cảng. Như vậy nhà nông ở Battambang sẽ có thể kháng-trung-nghé làm ruộng của mình rất-easily.

Thứ nhì.— Mục đích của dâng là phải có cái lòn-chì và cái trát-tự không đòi không đòi, dâng mà giải quyết những cái vấn-dề quan hệ thương-thị, và thi hành cái chính-sách mà xun nay dâng-viễn theo ông Tardieu đã đeo đuổi theo.

Thứ nhì.— Hiệp-lác khẩn-khit với dâng Cộng-hòa Hiệp-nhịt; Tô-chức cuộc hòa-binh bởi sự an-đòn trong nước và sự tôn-kinh các tờ hiệp-trước đã ký; Lập sự luồng-giao cho quốc-gia; Tự-do linh-ngưỡng và tự-do giáo-huấn; giữ gìn tài chính của nước, binh-vực canh-nông, thương-mại và kinh-nghiệp.

Dâng này sẽ cộng-tác với các dâng khác trong các việc hữu-lich cho quê-hương. Nhưng cái lòn-chì thứ nhì là làm cho trong đảng-viễn có trật-tự mới khi có đầu-phiếu thời tái-cá-dâng-viễn phải làm theo

cho mìn và sửa máy viết, khắc hình và thau và da, lâm-mô-hia da cam-thach, khắc con dấu và bản đóng.

Bán máy và da-hat Bé-ký, bán cùi-mallot giá rất rẻ, mua nhiều có huu-hong.

DÔ-NHỦ-LIÊN

110 RUE D'ESPAGNE SAIGON

Bán dù-đè-phu-tùng

Xe-hơi-giá-re-trê.

cho mìn và sửa máy viết, khắc

hình và thau và da, lâm-mô-hia da

cam-thach, khắc con dấu và bản

đóng.

Bán máy và da-hat Bé-ký, bán

cùi-mallot giá rất rẻ, mua nhiều

có huu-hong.

DÔ-NHỦ-LIÊN

110 RUE D'ESPAGNE SAIGON

Bán dù-đè-phu-tùng

Xe-hơi-giá-re-trê.

cho mìn và sửa máy viết, khắc

hình và thau và da, lâm-mô-hia da

cam-thach, khắc con dấu và bản

đóng.

Quân-trộm nghe tiếng máy

võ-bèn-lai, quâ-chiến-nghi

ngô-so-hài. Chàng bèn kéo

nhanh-rất là qua anh em

cánh-tát là được. Song, le

tiếng nói của rất hùng-hỗn,

tôi khai-chi rất hùng-hỗn,

và lại

nhà quan chủ-khô-bạc

nên hai chủ-mỗi chủ-quâ

quyet-sáp-kết-hay-muas, bắt

nhà-bé-Xi-rô-dó cũng khen

TIN THẾ-GIÓI

PHÁP QUỐC

Ché-dâng-bà quyền công-dân

Hội-lòng Thương-tơ mời cho phép ông Thượng bộ Hình ra giữa nghị-viện một tờ phỏng-dịnh lập-luat cho dân-bà được quyền công-dân như dân-ông.

Dai-an-xá từ chánh-trị

Hội-dòng lại còn cho phép

ông Thượng bộ Hình xin li-

nhigi-viện ra luật án-xá cho

chánh-tri-pham ở Pháp và ở

các thuộc địa.

Ông Herriot nói chuyện với các nhà báo

Ra khỏi Hội-dòng, phóng-

viện các báo chúc mừng để hỏi

ông Herriot it diệu và hỏi

ông Herriot có tuyên-ngoan như

vậy : « Tôi mới chứng chắc

giữa hội-dòng rằng ông Mac-

Donald và ông Simon đã qua

dến Paris. Mai và mỗi tối sẽ

bản-bắc với hai ông đại-biều

nước Anh, về việc Genève và

Lausanne. Tôi sẽ rân súc làm

cho ý-kien của hai chính-phủ

tương đương nhau.

Báo bén Đức nói dối chàng?

Thay thuyền lám-tàu và các

người đi biển, tôi lòng bất

định vì thấy có nhiều tờ báo

Đức, thuật-chuyen tàu

Philippe, nói là tôi rông

trong 20 chiếc tam-ban-thâ

xuống biển để rời hành khách

chỉ có 6 chiếc dùng được mà

thôi, còn 14 chiếc kia thời hu

hồng, chín nước không dùng

được. Người ta cho mấy bài

hở như bài là trai-bản với

sự tuô và cũng trai với sự

edoi-thuyn-truyen-trong

phai người đi biển (les marins)

và có thể hại danh-già

người làm ở dưới tầu.

Họ nói rằng các báo Đức nói

lão, cho joy 6 chiếc tam-ban-thâ

thuyn làm gì với hét 600 người

hành khách?

Chất vấn chính-phủ về vụ

tàu Philippa chay

Ông Tasso, Thủ-tu Sính

Mặt-xây (Marseille) là hòn-

khòn của nước Puap, vắng

mạng-linh của dâng Xô-hội,

se châ-ván chính-phủ về vụ

tàu Philippa chay và hỏi

chính-phủ se dùng phương

pháp gì để tránh cái họa ấy

về sau. Ông còn se hỏi chánh-

phủ hót buôc các hàng-dòng

tàu phai làm thế nào cho

những chiếc tầu sẽ đóng sau

này khi bị lửa cháy nứa.

Dur-luân các báo dối với

văn-dâng-giám-binh và

bá-tu

Điều

DU-GỘT-LA-QUI

Danh

Điều

Điều</

